

Det betyder naturligvis ikke, at vi kan gøre vilkårene ens. Landdistrikternes og de mindre byers befolkning vil alle dage have lettest adgang til den fri natur, storbyernes til det store arbejdsmarked og serviceudbud. Men det betyder, at vi i hvert boligmiljø skal forbedre de vilkår, der er urimeligt dårlige, så det bliver muligt for dem, der lægger særlig vægt på netop dette miljøes fortrin, at vælge at bo dér.

Vi har fra socialdemokratiet i en pjece om „teknologi, byudvikling, miljø“ fremlagt nogle tanker om, at både eksisterende landsbyer og byer og nybyggeriet efterhånden kunne organiseres i „lokalbyer“, der skulle udgøre overskuelige miljøer med alsidige byfunktioner, og som kunne danne grundlag for en forankring af beboernes tilværelse og selvstyre. Der er her et udgangspunkt for løsninger på mange af vore planlægningsproblemer.

Mål for placeringen af byvæksten.

I landsplanlægningen må vi fra statens side tage stilling til hovedstadsregionens og de største provinsbyers fremtidige udvikling. Det er spørgsmålet, der rækker ud over det enkelte amtsråds — henholdsvis hovedstadsrådets — område. Det har konsekvenser for udviklingen i andre amter, om væksten i disse byer fremmes eller bremses.

Planlægningen af de enkelte byers vækst inden for hvert amt må først og fremmest være en regionplanopgave. Det må imidlertid være en landsplanopgave at fastlægge nogle generelle retningslinier for planlægningen af det fremtidige bymønster. Når jeg i det følgende fremsætter nogle synspunkter om de forskellige led i bymønsteret, er det altså et oplæg til en generel statslig planlægningspolitik, der til sin tid kan danne grundlag for bedømmelsen af regionplanerne.

Hovedstadsregionens alvorlige miljøproblemer vil bedst kunne løses, hvis det lykkes at fastholde og forstærke de sidste års forskydning af befolkningstilvæksten til det øvrige land. En stærk vækst må også undgås, fordi bygge- og anlægsomkostningerne ved byudviklingen må antages at være relativt større her end andetsteds i landet.

Gennem regionplanarbejdet i hovedstadsregionen er det fastslået, at byggemulighederne i denne region er begrænsede, og det må skønnes, at de vil være ubrugt inden

århundredskiftet. Også derfor bør man allerede nu sigte mod en gradvis afdæmpning af befolkningsudviklingen. Dog må vi give bedst mulige betingelser for udviklingen af de erhverv, der virkelig er afhængige af en lokalisering i storbyen, og for hvilke København er vor eneste mulighed i den internationale konkurrence.

Hvad angår planlægningen inden for selve hovedstadsregionen rummer egnsplanrådets regionplanrapporter en række betragtninger, der falder godt i tråd med de førnævnte synspunkter på byfornyelsen. Således ønsker man i den indre region en udtynding af de arbejdspladser, som ikke har brug for de særlige kontaktmuligheder her. I de blandede bolig- og erhvervsområder i Københavns og Frederiksberg kommuner ønsker man såvel bolig- som erhvervsretagearealer reduceret for at kunne tilvejebringe større friarealer og flere boligorienterede institutioner.

Væksten i hovedstadsregionen har — som også påpeget i „Regionplan 1973 for Hovedstadsregionen“ — allerede i dag medført et vækstpres i de byer, der ligger nærmest ved hovedstadsregionens grænser. Dette pres må forventes at blive større og større, efterhånden som hovedstadsregionen nærmer sig sin fulde udbygning. Tyngden i byudviklingen på Sjælland-Lolland-Falster bør imidlertid placeres således, at de selvstændige bysamfund uden for regiongrænsen udvikles og styrkes som attraktive lokaliseringmuligheder for erhvervene. Det må undgås, at mangel på arbejdspladser på det øvrige Sjælland medfører øget bolig-/arbejdsstedstrafik til hovedstadsregionen.

Den snævre sammenhæng mellem udviklingen i hovedstadsregionen og i Vestsjællands og Storstrøms amtskommuner må føre til en nær samordning af regionplanlægningen i denne del af landet allerede i planlægningsfasen. Jeg er bekendt med, at der for nylig er truffet aftale mellem hovedstadsrådet og amtsrådene for Vestsjællands- og Storstrøms amtskommuner om nedsættelse af et fælles planlægningsudvalg.

De største provinsbyer har et alsidigt erhvervsliv og et højt udbygget serviceniveau med bl. a. institutioner for videregående uddannelse og specialiseret erhvervsservice. Men de har også nogle af de samme miljø- og vækstproblemer som hovedstaden.